

Brüsszel, 2024. október 11.
(OR. en)

14450/24

ELARG 131
COEST 554
CODEC 1931
CADREFIN 148
FIN 899
ECOFIN 1137
BUDGET 60
POLGEN 131

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató

Az átvétel dátuma: 2024. október 10.

Címzett: Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára

Biz. dok. sz.: COM(2024) 470 final

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK
Közlemény a Moldovára vonatkozó növekedési tervről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2024) 470 final.

Melléklet: COM(2024) 470 final

Brüsszel, 2024.10.9.
COM(2024) 470 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Közlemény a Moldovára vonatkozó növekedési tervről

BEVEZETÉS

Az Európai Unió (EU) bővítési politikája továbbra is központi jelentőséggel bír a békés, stabil, erős és egységes Európa megőrzése és előmozdítása szempontjából. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja újfent rámutat, hogy határozott geostratégiai befektetésre van szükség a szakpolitika terén. A Moldovai Köztársaság (a továbbiakban: Moldova) teljes jogú tagsága az EU politikai, gazdasági és biztonsági érdeke. Egyúttal közvetlen válasz a moldovaiak európai törekvéseire, hozzájárulva a stabil és virágzó demokrácia megerősítéséhez, gazdasági és társadalmi jólétük javításához, végső soron pedig a biztonságosabb, békés és virágzóbb jövőhöz. Az EU-nak most – a Moldovára vonatkozó új növekedési terv révén – meg kell adnia a szükséges támogatást Moldova számára ahhoz, hogy az uniós vonatkozású reformokra alapozva felgyorsuljon az ország fenntartható és inkluzív gazdasági növekedése és csatlakozási folyamata.

Moldova 2014-től közelít az európai egységes piachoz, amikor is ideiglenesen hatályba lépett az EU–Moldova társulási megállapodás¹, amely egy mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségről is rendelkezett. Az EU a keleti partnerségre vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv² révén a nemzetközi pénzügyi szervezetekkel együttműködve eddig 1,6 milliárd EUR összegű köz-, illetve magánberuházást mozgósított moldovai kiemelt projektek javára. A gazdaságélénkítési és beruházási terv kulcsfontosságú tényezőként lendítette fel a beruházásokat a kritikus ágazatokban, amilyen például a konnektivitás, az energiahatékonyság, a vállalkozásfejlesztés és a versenyképesség. A Covid19-világjárvány, továbbá a Moldovára nehezedő súlyos gazdasági és társadalmi teher³ – amely az Ukrajna elleni orosz agressziós háború és az ország dezinformációs kampányok, valamint energetikai és gazdasági kényszerítés révén történő destabilizálására irányuló orosz kísérletek következménye – lelassította a helyreállítást. Moldova egy főre jutó bruttó hazai terméke (GDP) 2023-ban az uniós átlag 29 %-át tette ki, ami az EU-val való társadalmi-gazdasági konvergencia terén fennálló jelentős szakadékra utal.

E nehéz helyzetben és az uniós csatlakozásra irányuló kérelem 2022. márciusi benyújtása óta Moldova bizonytságot tett rezilienciájáról, és töretlenül folytatta a csatlakozási pályán való előrelépéshez szükséges reformok végrehajtását. A reformvállalások eredményeként Moldova 2022 júniusában uniós tagjelölt státuszt kapott, 2024 júniusában pedig megkezdődtek a csatlakozási tárgyalások. A gazdasági növekedés jelenlegi ütemére és a konvergencia lassúságára tekintettel azonban az országnak – további határozott politikai és gazdasági támogatás hiányában – nem lesz módja gyorsan előrehaladni az uniós csatlakozás felé vezető úton.

Az EU a Nyugat-Balkánra vonatkozó, 2023-ban előterjesztett új növekedési tervvel⁴ elismerte a nyugat-balkáni partnereknek nyújtott támogatás jelentőségét. A Moldovára vonatkozó

¹ Társulási megállapodás egyrészről az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamai, másrészről a Moldovai Köztársaság között; [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:22014A0830\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:22014A0830(01))

² SWD(2021) 186 final.

³ 2023. december 4-én Oroszország teljes tilalmat vezetett be a Moldovából származó zöldségek és gyümölcsök behozatalára.

⁴ COM(2023) 691 final.

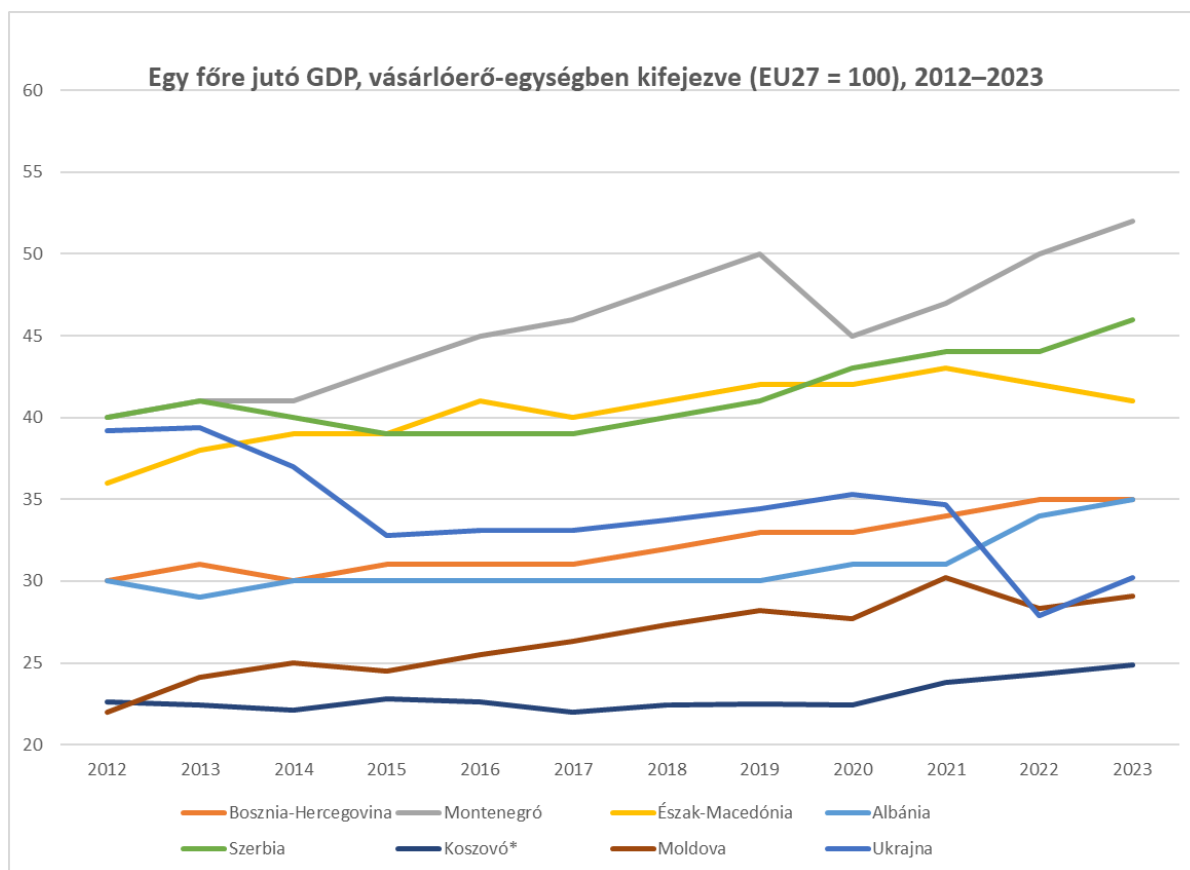
növekedési terv célja a nyugat-balkáni országok előtt álló kihívásokhoz hasonló kihívások kezelése, az EU-val való társadalmi-gazdasági konvergencia fokozása és a csatlakozási folyamat előmozdítása az uniós vonatkozású reformok végrehajtására alapozva. A Moldovára vonatkozó növekedési terv új és hasonló lendületet ad Moldova gazdaságának és társadalmának. A három pillérre épülő terv felgyorsítja a társadalmi-gazdasági és az alapvető reformokat (1. pillér), javítja az európai egységes piachoz való hozzáférést (2. pillér), valamint a célirányosan Moldova számára létrehozott reform- és növekedéstámogató eszköznek köszönhetően növeli a pénzügyi támogatást (3. pillér). A terv és az eszköz együttesen lehetővé teszi és ösztönzi azokat a reformokat és beruházásokat, amelyek a csatlakozási folyamat mellett a moldovai gazdaság fenntartható növekedését és dekarbonizációját is felgyorsítják, ezáltal a moldovai polgárok javát szolgálva.

A Moldovára vonatkozó növekedési terv kezelni fogja a Moldova növekedési potenciálját visszafogó mögöttes strukturális hiányosságokat, mégpedig azáltal, hogy megerősíti az ország versenyképességét, jelentős magánszektorbeli és infrastrukturális beruházásokat támogat, javítja a gazdasági kormányzást, fejleszti a társadalmi tőkét, támogatja a zöld és digitális átállást, valamint előmozdítja a jogállamiságot és a korrupcióellenes erőfeszítéseket. A terv segíteni fogja Moldovát egy működő és nyitott piacgazdaság kialakításában, amely képes megbirkózni az EU-n belüli versenyképességgel és piaci erővel. Az uniós jogszabályokhoz és normákhoz való gyorsított ütemű igazodás ezen túlmenően elő fogja segíteni Moldova fokozatos integrációját az európai egységes piacba, így az ország már a csatlakozás előtt élvezheti az uniós tagság előnyeinek egy részét, ez pedig ösztönözni fogja a fenntartható gazdasági növekedést, és munkahelyeket teremteni.

1. MOLDOVA JELENLEGI TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

Míg a hivatalban lévő kormány megfelelően kezelte az egymással átfedésben jelentkező válságokat, Moldova gazdasága az elmúlt években nehézségekbe ütközött az EU-hoz való gazdasági konvergencia javítása terén. Az ország egy főre jutó GDP-je 2023-ban az uniós átlag 29 %-át érte el, elmaradva nyugat-balkáni országok többségétől. A moldovai gazdaság csak lassan lábalt ki a Covid19-világjárvány által kiváltott közelmúltbeli külső sokkokból és recessziókból, amelyeket tovább súlyosbított Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja, az energia fegyverként való felhasználása, valamint az azt követő energia- és menekültválság⁵. A gazdasági helyreállítás 2024-ben és 2025-ben várhatóan folytatódik, bár az éves GDP-növekedés az előrejelzések szerint elmarad az uniós átlaggal való gyors konvergencia biztosításához szükséges szinttől.

⁵ A GDP 2020-ban 8 %-kal visszaesett a Covid19-világjárvány miatt, amit 2021-ben erőteljes, 14 %-os fellendülés követett, majd a moldovai gazdaság 2022-ben – Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának kezdetét követően – ismét 5 %-kal zsugorodott. A gazdaság energiaválsággal is szembesült az orosz gáztól való függőség és a súlyos aszályok miatt, amelyek kedvezőtlen hatással voltak a moldovai gazdasági teljesítmény szempontjából kritikus fontosságú mezőgazdasági terméshozamokra. A moldovai gazdaság fokozatosan – bár lassú ütemben – a helyreállítás szakaszába lépett, és 2023-ban a reál-GDP növekedése elérte a 0,7 %-ot.

Forrás: Eurostat és Világbank.

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

Moldova gazdaságára több éven keresztül rányomta bélyegét az alulfinanszírozottság, miközben a gazdasági diverzifikáció továbbra is csekély mértékű. Az ország exportja elsősorban alacsony hozzáadott értékű mezőgazdasági és ipari termékekből, például gabonafélékből és olajos magvakból, elektromos berendezésekből és textiltermékekből áll. A képzett munkaerő hiánya, az alacsony termelékenység és európai viszonylatban az egyik legmagasabb kivándorlási ráta miatt Moldova nehezen tudja megtartani a gazdasági növekedéshez szükséges szakképzett humán tőkét. Az állami beruházások a GDP százalékában kifejezve továbbra is korlátozottak, ami visszafogja az ország képességét a létfontosságú energetikai, digitális és közlekedési infrastruktúra korszerűsítésére. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja tovább súlyosbította a közvetlen külföldi tőkebefektetések vonzásával kapcsolatos nehézségeket. Az állami tulajdonú vállalatok eszközei, amelyek Moldova GDP-jének körülbelül egyötödét teszik ki, adóterhet rónak a gazdaságra, valamint a piaci verseny és a hatékonyság hiányában is közrejátszanak.

Az alapvetően gyenge üzleti környezettel és az energiaimporttól való függőséggel együtt ezek az akadályok számottevően visszavetik Moldova azon képességét, hogy széleskörűen kihasználja az EU-val kötött mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás kínálta

lehetőségeket. A mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás rengeteg kiaknázatlan lehetőséget rejt magában, ezért Moldovának nemcsak az export volumenét, hanem hozzáadott értékét is növelnie kell a mezőgazdasági, a feldolgozóipari, az információs, a kommunikációs technológiai és más szolgáltatási ágazatokban.

Egy ambiciózus reform- és beruházási stratégia katalizátorként segíthetné e célkitűzések elérését.

2. A MOLDOVÁRA VONATKOZÓ NÖVEKEDÉSI TERV ÉS ANNAK FŐ PILLÉREI

A közelmúltbeli külső sokkok utáni helyreállítás közepette jelentős támogatást kell nyújtani Moldovának ahhoz, hogy kiaknázza gazdasági lehetőségeit, felgyorsítsa a konvergenciát és előmozdítsa az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedést polgárai javát szolgálva. Az időben történő előrelépések biztosítása érdekében a Moldovára vonatkozóan javasolt növekedési terv – mint Ukrajna és a Nyugat-Balkán esetében is – három pillér köré szerveződik:

- 1) ***A társadalmi-gazdasági és az alapvető reformok⁶ felgyorsítása*** egy olyan célzott reformprogram támogatása révén, amely szorosan kapcsolódik Moldova uniós csatlakozási folyamatához.
- 2) ***Az európai egységes piachoz való hozzáférés javítása*** a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség által kínált lehetőségekre, valamint az uniós programokban és szakpolitikákban való részvételre építve, feltéve, hogy Moldova igazodik a vonatkozó európai egységes piaci szabályokhoz.
- 3) ***A pénzügyi támogatás növelése*** a társadalmi-gazdasági és az alapvető reformok végrehajtásának előmozdítása, valamint a beruházásösztönzés érdekében, egy kifejezetten Moldovára irányuló reform- és növekedéstámogató eszköz révén, a reformok előrehaladásától függő kifizetésekkel.

Ez a három pillér – amely a társulási megállapodáshoz, illetve a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térséghez kapcsolódó reformfolyamattal és a gazdaságélénkítési és beruházási terv eredményeivel kölcsönösen erősíti egymást, illetve azokra épül – azokkal a mögöttes strukturális problémákkal foglalkozik, amelyek fékezik az országot a növekedési pályán, és segíthet Moldovának megdupláznia gazdaságát az elkövetkező évtized során. A meglévő bővítési módszertannal⁷ összhangban ugyancsak felgyorsítja majd az uniós vívmányok átvételét és végrehajtását, és már az uniós csatlakozás előtt elérhetővé teszi az integráció társadalmi-gazdasági előnyeit. E tekintetben az alapvető – többek között a jogállamiság és az alapvető jogok megerősítését célzó – reformok elengedhetetlenek az integráció előnyeinek kiaknázásához, a magánberuházások számára vonzó környezet

⁶ Az „alapkérdések” témakör a következőket foglalja magában: 23. fejezet – Igazságszolgáltatás és alapvető jogok; 24. fejezet – Jogérvényesülés, szabadság és biztonság, gazdasági kritériumok, a demokratikus intézmények működése, a közigazgatás reformja; 5. fejezet – Közbeszerzés; 18. fejezet – Statisztika; 32. fejezet – Pénzügyi ellenőrzés.

⁷ COM (2020) 57 final.

kialakításához és a fenntartható gazdasági növekedés megteremtéséhez a kibocsátások csökkentése mellett.

1. pillér: A társadalmi-gazdasági és az alapvető reformok felgyorsítása egy célzott reformprogram révén

Annak érdekében, hogy Moldova a csatlakozás előtt felgyorsítsa az EU-val való fenntartható és inkluzív társadalmi-gazdasági konvergenciáját, a Moldovára vonatkozó növekedési terv középpontjában egy reformprogram fog állni. A reformprogram hozzájárul Moldova ambiciózus reformkezdeményezéseinek strukturálásához és biztosításához, ösztönözve azok végrehajtását, és lehetővé téve a kapcsolódó beruházásokat. Alapját a moldovai nemzeti fejlesztési stratégia⁸, a 2030-as nemzeti gazdaságfejlesztési stratégia, a nemzeti ágazati stratégiák, a 2021–2027-es időszakra szóló EU–Moldova társulási menetrend, az éves bővítési csomagokban foglalt meglévő ajánlások, a gazdasági és pénzügyi párbeszéd következtetései, a gazdasági reformprogram, valamint a 2023–2024-es kiemelt cselekvési terv⁹ fogják képezni. A Moldova által kidolgozott reformprogramot az Európai Bizottság fogja értékelni és jóváhagyni.

A reformprogram felvázolja majd a társadalmi-gazdasági fejlődést szolgáló kiemelt reformokat, **a gazdasági növekedés fő mozgatórugóit** véve alapul: gazdasági versenyképesség; gazdasági reziliencia, többek között az infrastruktúra és az energia területén; gazdasági kormányzás; társadalmi tőke; valamint a zöld és a digitális átállás.

A gazdasági versenyképesség előmozdítása érdekében a reformprogram olyan intézkedéseket fog tartalmazni, amelyek javítják az üzleti környezetet és a kkv-k támogatását, többek között szabályozási szempontból is; végrehajtják az új iparpolitikát; valamint fellendítik az exportot és a beruházásokat a helyi vállalkozások globális értékláncokba való integrációjának elősegítése érdekében. **A gazdasági reziliencia megerősítéséhez** strukturális reformokra lesz szükség a Moldovát jellemző konnektivitási szakadék felszámolása érdekében, különösen a közlekedési, az energiaügyi és a digitális szakpolitikák összehangolása, valamint az e kulcsfontosságú ágazatokra irányuló beruházások lényeges növelése révén. Emellett javítani kell majd a **gazdasági kormányzást**, többek között az államháztartási gazdálkodás ellenőrzési és kontrollrendszerek révén történő megerősítése, az állami tulajdonú vállalatok hatékonysági problémáinak kezelése, valamint a termelő ágazatokban tapasztalható erőfőlnyűk mérséklése révén.

A társadalmi tőkét illetően intézkedésekre lesz szükség az oktatás, a készségek, az inkluzív foglalkoztatás és a munkaerőpiaci lehetőségek területén végrehajtandó reformok támogatása érdekében, különös figyelmet fordítva a fiatalokra, a nemek közötti egyenlőségre, a nők gazdasági szerepvállalásának növelésére, a szociális védelemre és az egészségügyre.

Végezetül összhangban Moldova azon kötelezettségvállalásával, amely szerint 2050-re megvalósítja a klímasemlegességet, a **zöld átállás** horizontális prioritásként segíteni fogja a moldovai gazdaság és infrastruktúra dekarbonizációját, valamint a környezetkárosodás és -

⁸ [LP315/2022 \(legis.md\)](#)

⁹ A Moldovai Köztársaság és az Európai Unió közötti társulási megállapodás mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségre vonatkozó komponensének 2023–2024-es fokozott végrehajtását célzó kiemelt cselekvési terv: [Az EU és Moldova közötti kereskedelmi kapcsolatok \(europa.eu\)](#).

szennyezés visszaszorítását. E prioritás keretében foglalkozni fognak az erőforrás-termelékenység és a körforgásos gazdaság, a biológiai sokféleség és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású környezet kérdésével, valamint a környezetvédelmi intézmények megerősítésével.

A reformprogram felvázolja majd az uniós csatlakozási folyamat **valamennyi alapvető elemére kiterjedő** kulcsfontosságú reformokat, mivel azok horizontális jellegűek, központi szerepet töltenek be a csatlakozási folyamatban és nagy jelentőséggel bírnak a virágzó gazdaság, az egészséges üzleti környezet és a befektetői bizalom szempontjából. A reformok megerősítik a jogállamiságot, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet, valamint a belügyek irányítását, beleértve a vízümpolitikának az uniós vízümpolitikával való összehangolását is. Emellett a reformok védik az alapvető jogokat, köztük a véleménynyilvánítás szabadságát és a demokratikus intézmények működését, és előmozdítják a moldovai közigazgatás reformját.

A **reformprogram** sikeres végrehajtása meg fogja határozni a Moldovára vonatkozó növekedési terv végrehajtásának ütemét: a Reform- és Növekedéstámogató Eszközből származó uniós finanszírozás folyósítása az elért eredményektől függ, és hozzájárul a csatlakozási tárgyalások ütemének felgyorsításához.

2. pillér: Moldova európai egységes piachoz való hozzáféréseinek javítása

A növekedési terv egyik legfontosabb alappontja, hogy több lehetőséget biztosítson az országnak az európai egységes piachoz fűződő kapcsolatok elmélyítésére. Egyrészt fokozatosan megerősíti Moldova azon képességét, hogy megbirkózzon a versenypiaci nyomással, másrészt pedig biztosítja a magasabb értékű áruk és szolgáltatások piacra jutását az exportorientált ágazatokban, hozzájárulva a fenntartható és inkluzív növekedéshez és a munkahelyteremtéshez. Célja, hogy egyenlő versenyfeltételeket teremtsen a moldovai és az uniós exportőrök számára azáltal, hogy uniós normákat és szabványokat alkalmaz a moldovai termékekre.

A növekedési terv célzott intézkedéseket javasol az alábbi öt kiemelt területen, amelyeken Moldova azonnali intézkedéseket tehet az egységes piac előnyeinek fokozott kihasználása érdekében: i. az áruk szabad mozgása és integráció az ellátási láncokba; ii. a kereskedelmi és közlekedési összeköttetések előmozdítása; iii. integráció az EU energiapiacába; iv. integráció a digitális piacba; és v. hozzáférés az egységes eurófizetési térséghez (SEPA).

Az azonnali intézkedések az áruk szabad mozgására fognak összpontosulni, a szabványosítást, a tanúsítást, a megfelelőségértékelést és a piacfelügyeletet célozva, ami hozzá fog járulni az egységes piacra irányuló moldovai export növeléséhez. Amint az ország eléri a szükséges felkészültségi szintet, lehetőség lesz a hozzáférés kiterjesztésére. Lehetőség nyílik a határátkeléssel kapcsolatos folyamatok – köztük a vámkezelés – megkönnyítésére és az ellátási lánc általános biztonságának javítására azáltal, hogy Moldova csatlakozik az egységes árutovábbítási eljárásról szóló egyezményhez, a **kereskedelmi és közlekedési összeköttetések** terén pedig kihasználja a kereskedelem-ellenőrzési és szakértői rendszert (TRACES). Emellett a kereskedelmi forgalom javítása érdekében meg fogják vizsgálni a határon folytatott eljárások

egyszerűsítésének lehetőségét. Moldova **egységes eurófizetési térséghez** (SEPA) való csatlakozása – ami a szükséges kritériumok teljesítésének és az Európai Pénzforgalmi Tanács határozatának függvénye – ösztönözni fogja a határokon átnyúló kereskedelmet és beruházásokat. Ami a digitális egységes piaci integrációt illeti, támogatást fognak élvezni az uniós barangolási térséghez való csatlakozás lehetőségei, valamint az **uniós kiemelt kezdeményezésekhez** – többek között az európai digitális személyiadat-tárcához és az uniós kiberbiztonsági tartalékhoz – való társulás.

Az együttműködés további lehetséges területei közé tartoznak **a kritikus fontosságú gyógyszerek, az e-kereskedelem és a készségek elismerése**. A kritikus fontosságú gyógyszerekkel foglalkozó szövetséghez való csatlakozás révén Moldova stratégiai partnerségeket alakíthat ki a kritikus fontosságú gyógyszerek ellátásbiztonságának garantálása érdekében. Lehetőség volna az e-kereskedelemmel kapcsolatos szolgáltatások, köztük a csomagkézbesítési és idegenforgalmi szolgáltatások fejlesztésére is. A készségek és a képesítések elismerése terén folytatott együttműködés elősegítené a moldovai állampolgárok hozzáférését az uniós munkaerőpiachoz (lásd a mellékletet).

Moldova már most is szoros kereskedelmi kapcsolatokat ápol a szomszédos uniós tagállamokkal, és e kapcsolatok az elmúlt tíz évben megduplázódtak. Fel kell térképezni, hogy milyen további lehetőségek kínálóznak a volumen és a hozzáadott érték növelésére, valamint a Moldova számára elérhető potenciális előnyöknek a – többek között az Ukrajnával fennálló kereskedelmi kapcsolatok megerősítése révén történő – kiterjesztésére. Moldova európai egységes piachoz való jobb hozzáférését a Közép-európai Szabadkereskedelmi Térségben (CEFTA)¹⁰ való részvétel is elősegíti. Ezzel összefüggésben Moldova a várakozások szerint a továbbiakban is konstruktívan támogatja majd e regionális szervezet munkáját. Változatlanul támogatásban fog részesülni a moldovai regionális fejlesztési politika és az intelligens szakosodás javítása, figyelembe véve az EU-ban – többek között a Duna és a Fekete-tenger régióban¹¹ – folytatott régióközi együttműködést.

3. pillér: A pénzügyi támogatás növelése a társadalmi-gazdasági és az alapvető reformok végrehajtásának előmozdítása, valamint a beruházásösztönzés érdekében

Az EU az elmúlt években központi szerepet játszott a Moldova rezilienciájának megerősítéséhez szükséges pénzügyi források biztosításában, és célzott támogatást tett elérhetővé. 2021 óta az EU határozottan megszilárdította a Moldovának nyújtott támogatást és a vele vállalt szolidaritást azáltal, hogy 2,2 milliárd EUR összegű kölcsönt, illetve vissza nem térítendő támogatást bocsátott rendelkezésére. Moldova jelenleg uniós támogatásban részesül a Szomszédügyi, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI) keretében. A finanszírozás többféle támogatási csatornán keresztül jut el az országba, például közvetlen költségvetés-támogatás, makroszintű pénzügyi támogatás, uniós programokban való részvétel,

¹⁰ A 2006. évi Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodás (CEFTA) egy közös regionális kereskedelmi térségbe helyezi a nyugat-balkáni országokat és Moldovát, azzal a céllal, hogy liberalizálja a régió belüli áru- és szolgáltatás-kereskedelmet. A CEFTA törekvései 2020-ban beépültek a közös regionális piacra vonatkozó cselekvési tervbe.

¹¹ Nevezetesen a Duna régióra vonatkozó uniós stratégia és a fekete-tengeri közös tengerhasznosítási menetrend révén.

valamint az uniós költségvetés által garantált, nemzetközi pénzügyi intézményekkel közös projektek formájában.

Tekintettel az ország csatlakozási pályájára, a Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszköz (a továbbiakban: az eszköz) **megnövelt pénzügyi támogatást** hivatott nyújtani az átfogó reformprogram végrehajtásához. A beruházások segíteni fogják Moldovát abban, hogy az uniós tagállamok viszonylatában maradéktalanul kiaknázza potenciálját a fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés terén, javítva az életszínvonalat és felgyorsítva Moldova csatlakozását.

Az eszköz, amelyet különálló jogalkotási javaslatként terjesztenek az Európai Parlament és a Tanács elé, 1,8 milliárd EUR összegig terjedő támogatást tesz elérhetővé, és szorosan leképezi a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszközt¹². Finanszírozása az NDICI keretében Moldova számára előirányzott 420 millió EUR összegű kétoldalú allokációból valósul meg, és a 2025–2027-es időszakra szól. Ezen összeg egy részét a közvetlenül a moldovai nemzeti költségvetés javára folyósított **hitelek** mozgósítására fogják felhasználni a reformprogramban meghatározott reformok felgyorsítása és a szükséges beruházások lehetővé tétele érdekében. E hitelek rendkívül kedvezményesek lesznek, hosszú törlesztési idővel és kedvező kamatlábakkal. Továbbra is biztosított lesz a kétoldalú keretből nyújtott **vissza nem térítendő** pénzügyi támogatás, beleértve a növekedési terv prioritásainak végrehajtását kísérő technikai segítségnyújtást, valamint a civil társadalom támogatását. Moldova továbbra is élvezni fogja a regionális kezdeményezések előnyeit és részt fog venni az uniós programokban.

Az eszköz keretében történő kifizetések feltétele a reformprogramban meghatározott konkrét reformok és beruházások végrehajtása, amelyek kifizetési feltételként szolgálnak majd, azaz teljesítésüket követően egy előre meghatározott ütemterv szerint fogják felszabadítani a forrásokat az új Reform- és Növekedéstámogató Eszközből.

Azáltal, hogy összekapcsolja a 3. pillér szerinti megnövelt pénzügyi támogatást és az 1. pillér szerinti reformprogramot, valamint a 2. pillér (az európai egységes piachoz való hozzáférés) által kínált lehetőségeket, a növekedési terv előmozdítja Moldova EU-val való társadalmi-gazdasági konvergenciáját, valamint csatlakozási folyamatát, mivel felgyorsítja az uniós értékekhez, jogszabályokhoz és normákhoz való igazodást.

Az eszköz várhatóan mintegy 2,5 milliárd EUR összegű új beruházást fog bevonni a nemzetközi pénzügyi intézményektől és a magánszektorból. A köz- és magánberuházások e jelentős növekedése együtt fog járni a vállalkozások és a kereskedelem virágzásához szükséges energetikai, közlekedési és digitális konnektivitási infrastruktúra kiépítését célzó reformprogram végrehajtásával. Az eszköz emellett beruházásokat fog mozgósítani Moldova javára a dekarbonizáció előmozdítása érdekében. E beruházások végrehajtásának fő eszköze a **Szomszédsági Beruházási Platform (NIP)**¹³ lesz. A platform a Moldovára vonatkozó külső

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1449 rendelete (2024. május 14.) a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról.

¹³ A Szomszédsági Beruházási Platform olyan mechanizmus, amely további forrásokat hivatott mozgósítani az EU keleti és déli szomszédságában megvalósuló infrastrukturális projektek finanszírozásához. Összevonja az EU-

beruházási terv¹⁴ keretében végzett eddigi munkára fog épülni, amely lendületet adott a kritikus ágazatokra – például a konnektivitásra, az energiahatékonyságra, a vállalkozásfejlesztésre és a versenyképességre – irányuló beruházásoknak.

A reformprogramra és az ahhoz illeszkedő beruházásokra összpontosító növekedési terv erős stratégiai keretként fog szolgálni, és támogathatja az adományozók koordinációjára irányuló moldovai erőfeszítéseket, különösen az uniós tagállamokat, a G7-országokat, a nemzetközi partnereket és a hasonlóan gondolkodó partnereket tömörítő Moldovai Partnerségi Platform keretében.

KÖVETKEZTETÉS

Moldova elkötelezetten halad az uniós csatlakozás felé vezető úton. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának és Oroszország Moldova elleni hibrid hadviselésének hatására tekintettel az ország továbbra is jelentős kihívásokkal néz szembe gazdasági növekedés újraindítása és a társadalmi-gazdasági reformok megfelelő ütemű végrehajtása terén. A Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv nyomán követéseként a Moldovára vonatkozó növekedési terv időszerű módon kiterjeszti a Moldovának ajánlott uniós segítséget, amely az ország fenntartható gazdasági fejlődési kilátásainak javítását és a gazdasági konvergencia terén fennálló szakadék csökkentéséhez szükséges alapvető reformok felgyorsítását célozza.

A terv három, egymással összefüggő pillére révén támogatni fogja **Moldova integrációját az EU-ba és az európai egységes piacba**. Célja a strukturális kihívások leküzdése, továbbá a jogállamisággal, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos alapvető reformok előmozdítása. A terv megszünteti az infrastruktúra terén fennálló, illetve a vállalkozások által tapasztalt jelentős beruházási hiányosságokat, előmozdítja a zöld és a digitális átállást és növeli a termelékenységet azáltal, hogy a nagy növekedési potenciállal rendelkező fő ágazatokra összpontosít. Ez végső soron lehetővé teszi Moldova gazdasága számára, hogy a következő évtizedben potenciálisan megduplázódjon, és új tőkeberuházásokat vonzzon. Elősegíti továbbá 5 000 új vállalkozás létrehozását és 100 000 moldovai állampolgár munkába állását.

Ahhoz, hogy Moldova maradéktalanul kihasználhassa a növekedési terv kínálta lehetőségeket, reformokat kell végrehajtania, és **a társadalom valamennyi szegmensét felölelő, átfogó megközelítést kell érvényesítenie**. Ez a várakozások szerint az uniós jogszabályokhoz és normákhoz való gyorsabb közelítéshez, valamint a bővítési folyamat alapvető fontosságú területeit érintő reformokhoz fog vezetni. A hatékony végrehajtáshoz egy szilárd mechanizmusra és erős intézményközi koordinációra lesz szükség az országon belül.

A növekedési terv az elkövetkező években stratégiai beruházási ütemtervként fog szolgálni, és platformot biztosít az adományozók jobb koordinációjához, illetve az alapvető reformok és beruházások széles körű és célzott támogatásának biztosításához.

tól és az uniós tagállamoktól származó támogatásokat, és azok révén mozgósítja az európai pénzügyi intézményektől származó hiteleket és maguknak a partnerországoknak a hozzájárulásait.

¹⁴ A külső beruházási terv már 1,6 milliárd EUR összegű köz- és magánberuházást mozgósított, bizonyítva hatékonyságát az erőforrások bevonása és a gazdasági reziliencia fokozása terén.

Az erős és reziliens gazdaság előmozdítása révén a Moldovára vonatkozó növekedési terv kézzelfogható előnyökkel fog járni valamennyi polgár számára, és megalapozza az ország fenntartható, virágzó és békés jövőjét, tükrözve az EU-val való integráció felgyorsítására irányuló moldovai törekvéseket.